

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 47 (310)

Fredagen den 24 november 1893.

6:te årg.

Prenumerationspris pr år:
Idun med Modetidning och
kolorerade planscher kr. 9:—
Idun m. Modet, utan kol. pl. » 7: 50
Idun ensam » 5:—

Byrå:
Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr
(Aftonbladets hus.)
Prenumeration sker å alla post-
anstalter i riket.

Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
Träffas å byrån kl. 12—1.
Allm. Telef 61 47

Utgifningstid:
hvarje helgfri fredag.
Lösnummerspris 15 öre
(lösn:r endast för kompletteringar)

Annonspris:
35 öre pr nonpareillerad.
För »Plattsökande» o. »Lediga platser»
25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
Utländska annons. 70 öre pr nonp-rad.

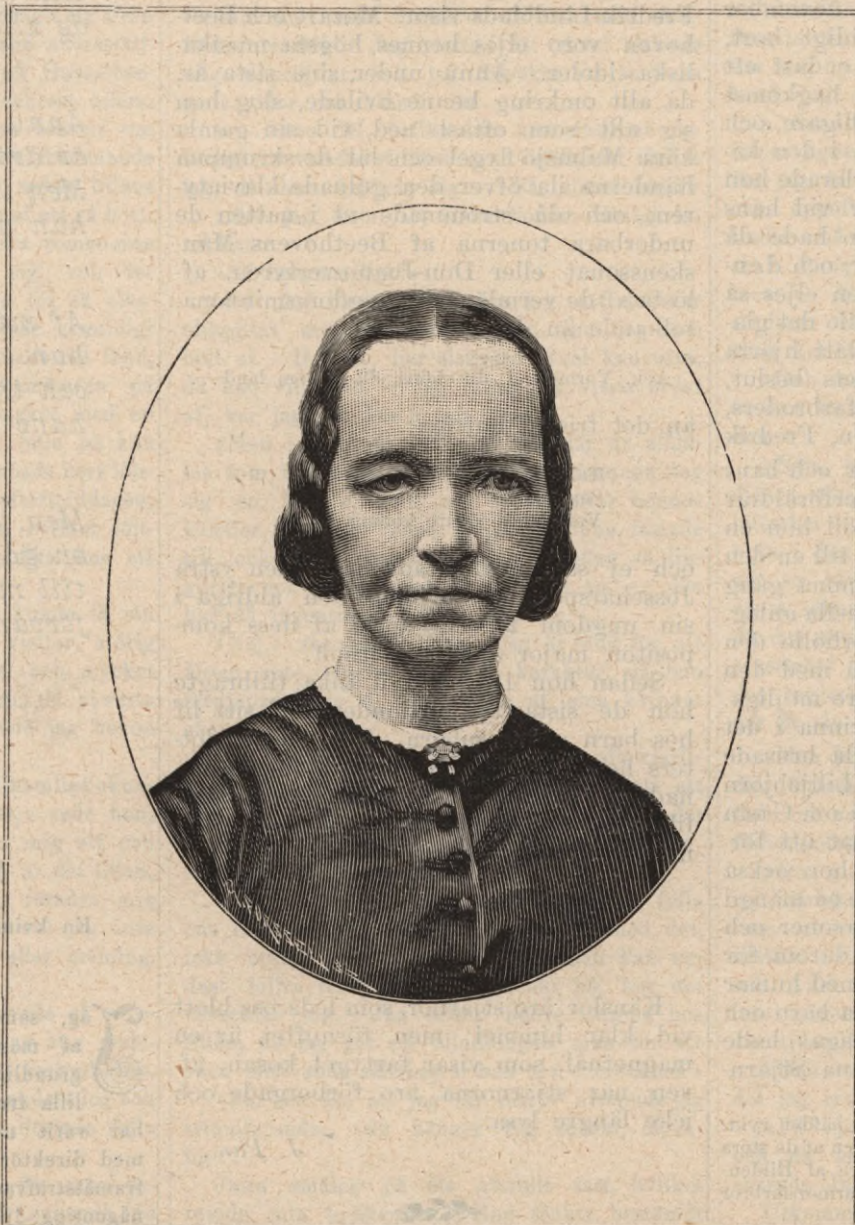
Märtha-Stina Schöldström, född Åberg.

En ödmjuk kvinna,
en tröstarinna
för sorg och nöd,
en ömsinnt dotter,
en trogen maka,
en dygdig moder...
Gå, fråga ej mer!
Jag har nämnt kvinnans
äretitlar. *Topelius.*

Öfver den äldriga,
hvars drag här
ses, behöfdes e-
gentligen ej annan
text än de ord af den
finske skalden, hvilka
här ofvan anförts, lika-
som hennes lifsgärning,
tusendetals af hennes
medsystrars lik, ju ej
i och för sig kunnat
gifva anledning till att
i bild hugfästa hennes
minne utom den när-
maste familje- och
släktkretsen.

Men Idun är de
svenska hemmens or-
gan, och då tidningar-
na i dessa dagar om-
talat bortgången af en
rikt begäfvad kvinna,
som i öfver ett halft
århundrade verkat en
god gärning i först
sitt eget hem, därefter
sina barns, torde hen-
nes plats i dessa spal-
ter finnas förklarlig.
Härtill kommer, att
hon efterlämnar en
vidsträckt ring af vän-
ner, fränder och be-
kanta.

* * *

En bonde Börje i
Århult hade med sin
maka Kerstin Persdot-
ter från Baggerud i
slutet af 1600-talet en
son, Anders, hvilken
antog namnet *Åberg*
och blef stamfader för
den vidt omkring på
Dal, i Vermland och
Bohuslän under förra
århundradet sig sprid-
ande, aktade släkten
med detta namn, hvil-
ken släkt räknade ej
mindre än fem borg-
mästare — den förste
var nämnde Anders
Åberg d. ä., som blef
borgmästare i Åmål
med Carl XII:s full-
makt, gifven från De-
motica, och den märk-
ligaste Anders Åberg
d. y., en af borgare-
ståndets förnämsta och
inflytelserikaste med-
lemmar vid 1789 års
riksdag, och om hvil-
ken Gustaf III yttrade,
att han vore »skicklig
till minister i Paris»
— samt befreundades
med den tidens främ-
sta släkter inom de
sagda landskapen: Bel-
frage, Uggla, Unger,
von Oldensköld, Teg-
mansköld, af Geijer-
stam, Tegman, Löwen-
hjälm, Lidbeck, Lid-

* Biograf. Lexikon, XXIII:
122.

Ödmjukhet är grundstenen till allt godt, och Gud bygger ej på någon annan.

Matthias Claudius.

strand*, Norström, Groth, Wahlenberg, Ekman, Selldén, Naucér m. fl. Man finner här ett bevis på det gamla påståendet, att halfva Vermlands förmäligare familjer kunnat, och delvis ännu kunna, räkna släktledskap sinsemellan.

En af de nämnda borgmästarne, Gustaf Åberg, hade sonen Birger, hvilken skildras såsom en ovanligt begåfvad personlighet; han egnade sig först åt den juridiska banan och torde därpå kunnat avancera rätt långt... helst han därvidlag hade, om ej »biskopen» till morbror, så, hvad som här var ett strå hvassare, presidenten i Göta hofrätt, Gustaf Tegmansköld till morbror... men drog sig, med förvärfvad titel af vice häradshöfding, snart undan till vården af sin ärfda, ganska betydliga förmögenhet, bestående i jord- och bruksegendomar. I sitt äktenskap med sin kusin, Märtha Gustafva Åberg, hade Birger Åberg en enda dotter: Märtha-Stina. Det är hon, som helt nyligen, högt bedägad, samlats till sina fäder, och hvars bild, från hennes äldre år, här synes.

* * *

Hon föddes i Åmål den 12 november 1814. Hennes moder gick tidigt bort, och af henne hade dottern endast ett blekt barndomsminne; hennes hägkomst af fadern var däremot desto lifvigare, och han fortlevde städse för henne i den käraste, ljusaste dager. Dock förlorade hon äfven honom tidigt: hon var vid hans bortgång endast 14 år. Hon hade då redan i flere år haft styfmoder, och denas minne var för henne, den eljes så blida och skoningsfulla, ej i allo det gladaste. Det var således med lätt hjärta Märtha-Stina lydte familjerådets beslut, att hon skulle uppfostras i sin farbroders, postinspektoren i Kristinehamn, Fredrik Åbergs hus. I denne fabroder och hans maka fick hon de ömmaste fosterföräldrar och genom deras försorg erhöill hon en uppfostran, som gjorde henne till en den förträffligaste husmoder, på samma gång hennes medfödda rika intellektuella anlag, i synnerhet de musikaliska, erhöillo den utveckling och förkofran, som med den tidens undervisningsmetoder voro möjliga. Samtidigt var hon en deltagarinna i det glada, yra sällskapslif, som då brusade i Vermland, och hvarom Knut Lilljebjörn och Eva Fryxell — att ej tala om Gösta Berlings författarinna — vetat att förtälja. Från denna tid visste hon också att hela sitt lif igenom bevara en mängd minnen af karaktäristiska personer och händelser, och hon berättade därom för barn och barnbarn gärna och med humor och känsla. Långt innan dessa barn och barnbarn läst »Gösta Berlins saga», hade de hört berättas både om Anna Stjärn-

* Den i svenska landthushållningens häfder ryktbare löjtnant Anders Lidstrand, skaparen af de stora Eriksbergsdomänerna och grundläggare af Hildenbrand-Bonde'ska förmögenheten, var farmorsfarbror till Märtha-Stina Schöldström.

hök och om den elake brukspatron M—rs (»Sintrams») färder efter tjurarne med sin hemska gynnare och om spöket i gungstolen.

Den täcka, talangfulla och förmögna Märtha-Stina Åberg flek naturligtvis flere giljare. Af dem valde hon apotekaren Lorenz Fredrik Schöldström, då nyligen bosatt i Kongsbacka, och deras bröllop stod den 28 december 1839.

I denna stad har hon allt sedan lefvat sitt lif, nöjd, verksam, fridsäll, utan buller och bång, spridande kring sig en rik andes välsignelser samt ej minst den doft af förfining i sällskapslifvet, hvilken god börd och god uppfostran medföra. Det var ock med skäl den vänliga hand, som i Göteborgs Handelstidning skrifvit den lilla runan öfver Märtha-Stina Schöldström, betonat, huru hon på 1840-, 50- och 60-talet »visste att föra ett fint hus i den lilla apotekarebostaden i Kongsbacka».

Djupt musikalisk, var hon förtrogen med det bästa inom tonernas värld och visste att vid pianot vara en gedigen tolk däraf. I yngre år sjöng hon med en ej stor, men behaglig röst Crusells och Geijers kompositioner, men helst Adolf Fredrik Lindblads visor. Mozart och Beethoven voro eljes hennes högsta musikaliska idoler. Ännu under sina sista år, då allt omkring henne hvilade, slog hon sig allt som oftast ned vid sin gamla kära Malmsjö-flygel och lät de skrupna händerna ila öfver den gulnade klaviaturen, och då strömmade ut i natten de underbara tonerna af Beethovens Mänssenssonat eller Don-Juan-uvertyren, aflösta af de vermländska ungdomsminnena, tolkande än det vemodiga:

Ack, Vermeland, du sköna, du härliga land...

än det friska, hurtiga:

Takt och tu,
Sex och sju: —
Vermlands jägare komma nu...

och ej sällan afslutade med den ystra Jössehärspolskan, hvilken den åldriga i sin ungdom lärt sig spela af dess kompositör, major Johan Kolthoff.

Sedan hon 1872 blifvit änka, tillbragte hon de sista två årtiondena af sitt lif hos barn och barnbarn. I sin yngsta dotters hem slumrade hon den 9 denna månad in, fridfullt och nästan omärkligt, likt den slocknande stjärnan i den kommande, ljusare dagens famn.

Mns.

Känslor äro stjärnor, som leda oss blott vid klar himmel; men förnuftet är en magnetnål, som visar fartyget kosan, äfven när stjärnorna äro förborgade och icke längre lysa.

J. Pauw.

Den första snön.

Å höstligt mörk låg jorden,
Men under nattens väkt
med ens den nu har klädt sig
i bländhvit vinterdräkt.

Af himlens skyar väfdes
den dräkten våd för våd.
Och haf och sjö och källa
ha spunnit hvarje tråd.

Af lätta vindar lades
dess mjuka draperi.
Och tusende små pärlor
har natten fäst däri.

När solens strålar falla
på dessa pärlor små,
som klara diamanter
de alla skimra då.

Ännu i morgonstunden
är dräkten ren och skär.
Men innan dagen ändats,
han nog dock fläckad är.

Af mänskolifvets äflan
han skall då bära spår,
och invid stoftet bunden
hans glans så snart förgår.

Men, löst från stoftet, skall han
en gång i solens sken
till molnen åter sväfva,
förvandlad, fri och ren.

Fanny Chrysander.

Jätta.

En kvinnoprofil, tecknad för Idun af

* * *

Jag, som är gammal, ogift och förbisedd af männen — hvilka jag till gengäld grundligt hatar — har svårt att förstå lilla fru Jätta. Hon är ung, vacker och har varit mycket firad, innan hon gifte sig med direktör Lamberg. Nu för tiden äro alla framåtsträfvande unge män direktörer, eller någonting dylikt, i stora aktiebolag. För några

Fotogénköket »PRIMUS»
Öfver 15,000 sålda på ett år.
Lika användbart vinter som sommar.
Brinner utan veke. Os-, sot- och rökfritt.

Pris: 10 kr.
Fotogénköket »PRIMUS»
B. A. Hjorth & Co,
5 Klara norra Kyrkogata 5

Pris: 10 kr.
Ytterst bränslebesparande.
Fotogéner brinner i gasform.
Explosion omöjlig. Lätt att sköta.
Ingen fotogénutsvettning.

årtionden sedan voro de grosshandlare, och i min ungdom titulerades de kunglig sekter. Herr Lamberg var den af Jättas friare, som föräldrarna tyckte hade bästa framtidsutsikterna; och med många föreställningar och litet maktspråk fingo de dottern att undertrycka ett spirande tycke för en käck flottist och i stället ge bolagsjobbaren sin hand.

Jag läser ibland de franska romaner, hvilka våra förläggare finna mera vinstbringande att trycka än inhemska produkter. Jag läser dessa Delpit—Bourget—Ohnetska snilleverken, emedan jag finner det så lustigt att se hvad allt det är tillätet en äkta man att göra, utan att hustrun har rätt att yttra ett förebrående ord. Men om han, trött på sin Lais, återvänder för ett ögonblick till den husliga härden och upp-täcker, att hustrun lyssnat till den blonde Gaston eller den mörke Henris lockelser, då fordrar hans kränkta ära, att han skjuter förledaren och i svårare fall äfven hustrun. Och jag gör mina reflektioner öfver, hvad verkan detta tema med variationer kan ha på de små svenska fruarna.

Direktör Lamberg har goda inkomster, och han tycker om att roa sig. Det sistnämnda är en gammal vana; i sin barndom hade han roat sig på barnbaler, barnkalas och skridskobanor, och under de första mannaåren, då han redan tröttnat på dans och flirtation, hade han roat sig på varietéer och restauranter. Och nu, fast han hade en älskvärd hustru och en liten knoppande människovarelse läspade »pappa» mot honom, kunde han icke slita sig lös från de gamla vanorna. Vännerna skulle gycklat med honom, om han helt och hållet dragit sig ifrån dem, och dessutom fordrade hans affärsställning, att han visade sig ute — på Hasselbacken och i Berns träffar man säkrast affärsvännerna. Jätta fick sitta ensam hemma om aftnarne, då de icke själfva hade främmande eller gingo på bjudningar, och sedan lillans tillkomst var hon ej vidare road af att gå bort.

Enligt receptet för de franska romanerna borde nu flottisten uppenbara sig, och det gjorde han också, men valde sin tid så olägligt, att hans belägring inträffade samtidigt med lillans första tand, hvilket hade till följd, att Jätta hellre vistades i barnkammaren på knä vid barnets vagga än i förmaket med en bronsfärgad löjtnant, färdig att falla på knä för henne själf. Och en dag ombads herr löjtnanten att göra sina visiter på eftermiddagen, då direktören själf var hemma, hvilket löjtnanten hade nog förstånd att tolka som ett afsked.

Jag undrade ofta, hur Jätta kunde få sin tid att gå; aldrig gick hon på visiter, aldrig såg man henne ute på gatorna och mycket sällan på teatrarna. Och en afton, då vi sutto tillsammans framför brasan, frågade jag henne därom.

»Då jag gifte mig, var jag fullkomligt okun- nig i allt hvad som rör hushållet,» sade hon, »och nu håller jag på att lära mig ett och annat, men det tar tid. Och så är det lillan, som jag önskar skall lära sig att föredra mig framför sköterskan, och så... vill jag inte ligga af mig med min musik eller målning, som jag förr var så road af.»

»Ja, och som din man beundrade så mycket förr,» sade jag spetsigt. Jag kan omöjligt låta bli att framhålla mannens ombytthet, då jag kommer åt. Men Jätta endast log och såg in i kaketugnen, där brasan började falla samman.

»Det är rysligt skamligt, så din man be- handlar dig. Du är tjugutvå år gammal, du är van vid att bli uppmärksam, du har

ingen anledning att vara missnöjd, då du ser dig i spegeln, och så skall du sitta här ensam, medan han är ute och roar sig. Hvad frågar han efter, om du har lagat hans middag eller har inöfvat en vacker sång för hans skull; nej, den illa lagade maten på ett värds- hus och den bullersamma orkestermusiken på ett kafé äro mera i hans smak, ty på sådana ställen går det fritt och otvunget tillväga, där är han omgifven af sina stallbröder...» Jag skulle fortsatt i oändlighet i samma tonart, om icke en sträng blick från Jätta hejdat mig, en mycket sträng blick för att komma från så milda ögon.

»Du får inte tala så om min man, åtmin- stone inte i mitt eget hem.»

»Men, kära Jätta, hvad är det väl, som gör dig så undergifven, jag kunde nästan säga nöjd med ditt öde? Är det kanske därför, att du inte var så fasligt kär i Axel — jag menar, så där romantiskt, förstagångsaktigt, eller är det barnet, som kommer dig att glömma dina oförrätter.»

»Du skulle inte förstå mig,» sade hon och såg mycket djupsinnig ut, där hon satt på en låg pall med armbågarne på knäna och hakan hvilande i händerna. »Men jag skall ändå berätta dig det. Det är kanske just ensamheten, som kommit mig att tänka på ett och annat, som jag under andra förhållanden aldrig skulle reflekterat öfver. Du har nog rätt i, att jag inte var så öfvermåttan kär uti Axel, då jag förlofvade mig med honom — jag hade andra idéer i hufvudet då, men de försvunno snart; med en god vilja och en smula sundt förnuft kan man fördrifva till och med skol- flickeromantik. Jag visste, att Axel älskade mig uppriktigt, och jag försökte att se hans goda sidor och blunda för...»

»... hans fel, hvilka han som fästman nat- urligtvis visade så litet som möjligt!» ifyllde jag, då hon hejdade sig. »Nå, slutet blef?»

»Att jag kom att älska honom riktigt in- nerligt.»

»Så besynnerligt!»

»Då jag blef gift, tyckte jag, att det var ohyggligt att tillhöra en man, som jag inte höll af. Du vet, hur älskvärd Axel kan vara, då han vill, och — ja, innan jag visste ordet af, var jag pin kär i min man.»

»Men tycker du inte, att det där är alldeles som i den gamla hednatiden: mannen tog sig en hustru, utan att fråga efter hennes känslor, hon blef hans lydiga slafvinna, fattade till och med kärlek för den en gång så lik- giltige och lefde sedan i lugn och ro. — Du har då ingenting af Nora hos dig.»

»Nej,» skrattade Jätta, »jag är rädd för, att Ibsen inte tänkte sig min karaktär, då han fördjupade sig i den första af sina kvinno- sfinxer.»

»Nå, men då är det så mycket oförklarli- gare, hur du kan finna dig så lugnt uti att bli öfvergifven — ja, jag kan inte kalla det för någonting annat! Men det är väl lillan, som håller dig skadeslös...»

»Nej, ett litet barn kan aldrig helt fylla ens lif, man kan icke utbyta tankar med det, icke öppna sitt hjärta för det, man kan endast jollra med det och ge akt på, hur det utvecklar sig. Jag sitter hellre hemma hos lillan, än jag går på bjudningar, men för att vara mitt enda sällskap är hon bra utvecklade.»

»Ja, ser du, att jag får rätt!» utropade jag triumferande, »du känner dig ensam, olyck- lig...»

Jätta smålog på ett gåtfullt sätt, hvilket retade min nyfikenhet. Hon tänkte bestämdt på någon stulen lycka.

»Jag skall säga dig, hvad det är, som ger mig tålmod och uppehåller modet.» Hon såg på mig allvarligt och eftertänksamt, som om hon undrade, huruvida jag skulle förstå henne eller icke.

»När vi gifta oss,» sade hon, »ha vi alla möjliga dumma idéer om mannens plikter emot hustrun. Vi äro fordringsfulla som själfhär- skare, pockande som bortskämda barn, och med nycker, själfsväld och maktspråk tro vi oss evigt kunna hålla männen vid våra fötter. Vi glömma, att andra kvinnor kommit dem att tröttna på nycker och joller. De flesta hustrur bli olyckliga, liknöjda och bittra, då de upptäcka, att en äkta man ej är så lätt att styra som en fästman. Jag hade också svåra stunder, då jag fann, att Axel föredrog sina vänners sällskap framför mitt, då jag såg, att nöjen och utelif drogo honom bort från vårt hem. Men en dag, då jag varit riktigt öfverdrivet olycklig och alla möjliga öfver- spända idéer om skilsmessa och dylikt före- sväfvat mig, kom där en lugnande tanke, som återgaf mig hoppet.» Jätta tystnade och små- log för sig själf.

»Nå?» frågade jag sakt.

»Jag tror, att Axel en dag skall återvända till mig!»

»Hm!»

»Ja, det är just det du inte kan förstå, du gamla mö. Du förstår inte, hur öfverseende, hur förlåtande en hustru får vara, allt i hopp om att kunna rädda en liten spillra af sin lycka. Axel skall en gång tröttna på detta utelif, liksom han har tröttnat på dans och skridskoåkning, det gäller då för mig att fångla honom vid hemmet. Och därför vär- dar jag mitt utseende omsorgsfullare nu, än hvad jag gjorde innan jag blef gift, han får inte finna mig gammal och ful, då han åter börjar ägna mig sin uppmärksamhet, inte heller får jag bli tråkig och dum, därför läser jag och uppöfvar mina småtanger, och för det tredje måste jag akta mig för att han inte skall finna i mig endast den ytliga världsdam- men — därför går jag själf i hushållet. Jag studerar hans smak, hans tycken för att en gång kunna glädja och öfverraska honom.»

»Och medan du vaktar hemmets heliga eld åt den försumlige härskaren, så flyr din ung- dom.»

»Nåja, jag kunde förlösa den på ett övär- digare sätt,» sade hon med en liten nyans af bitterhet i rösten, som gjorde mig godt att höra. Jag kände mig riktigt upprörd öfver att se henne, unga människan, sitta där och vänta tålmodigt och förtröstansfullt på den dag, då det skulle konvenera gunstig herrn att — öfvermått på nöjen och frihet — återvända till den husliga härden och ägna sina lediga stun- der åt sin hustru.

»Men jag kan inte begripa, hvarifrån du får din förtröstan,» sade jag, som gärna håller fast vid mina en gång fattade teorier. »Dina förhoppningar tycker jag allt äro bra sväfvande.»

»Du glömmmer visst, att jag älskar Axel, och kärleken — ja, om den vet du ju ingen- ting. Dessutom äro mina förhoppningar ej så osäkra. Filip Rahm har svensxa i morgon, och Axel har skickat återbud. Jag är väl inte någon pojke heller, som går på sådana där tillställningar!» sade han i morse.»

»Och lvar är han i afton?» frågade jag, i det jag reste mig upp för att gå.

»På spelparti hos häradshöfding Lindskog; och då kommer han nog inte tidigt hem,» svarade Jätta med en halfkväd suck.

Utkommen på gatan försjönk jag i tankar. Jag har alltid varit mycket belåten med att

jag ej låtit förleda mig till giftermål, men ändå... ja, inte finns det någon människa, för hvilken jag skulle göra det Jätta gör för den där odågan Axel, som naturligtvis aldrig kommer ett bry sig om henne.

Så långt hade jag kommit i mina reflektioner, då jag stötte ihop med en herre, som utan att lyfta på hatten mumlade ett »ursäkta» och gick vidare, en herre, som höll käppen under armen och händerna djupt ned i rockfickorna, som smålog för sig själf, liksom han sluppit ifrån någonting tråkigt eller hade en glad öfverräkning i beredskap åt någon. Det var Axel som gick hemåt — och klockan var ännu icke elfva.

”Utan ryggrad”.

Med anledning af Lokes uppsats med denna rubrik.

Loke är allt bra sträng mot de bildade kvinnorna. Likväl är det ej min mening att påstå, att han har helt och hållet orätt; tvärt om, en hel del af hvad han säger är berättigadt, och det vore önskvärdt, att det bäskä pillret kunde lända oss till förbättring. Men hvad vi ha emot hans inlägg är, att han utan vidare skär alla kvinnors arbete öfver en kam (utom den där arbetsgifverskan), så att vi bli gjorda till odågor alla ihop. Allt *vårt* arbete skall vara utan ryggrad, under det att männens arbete har så att säga *dubbel* rygg: »en seg, ihållig arbetsförmåga, som närmast liknar lokomotivets, det går lugnt och jämnt framåt och drar lasset med sig, trots alla hinder!» Ja för all del! det gifves belt säkert en mycket stor procent män, som arbeta på detta sätt, men icke hundra procent för att tala affärspråk. Jag har i många år varit i tillfälle att gifva akt på många ämbetsmäns sätt att arbeta, och jag kan, äfven då jag alls icke vill vara hård i mitt omdöme, finna att många af dessa på långt

när icke motsvara hvad Loke uppställer såsom föredöme.

Till exempel i statens läroverk såväl som i privata sådana: arbeta alla lärare där på detta sega och ihålliga sätt? Skulle man ej någon gång, kanske rätt ofta, kunna tala om omoraliskt arbetssätt därvidlag? Då vid somliga läroverk flere lärare hafva för vana att komma 15—20 minuter för sent, och då, för att detta ej skall varnas af rektor, de nedlåta sig till att »på lå» gå en bakväg och utsätta sig för lärjungarnes löje och förakt, i det dessa stängt bakdörren (ingen vet, hvar nyckeln är); och läraren får till allmän förlustelse gå tillbaka förbi rektors fönster för att komma in i klassen? Eller då en lärare ej har det kunskapsmätt, som erfordras, utan måste bereda sig på hvarje lektion — och det är ingen skam — men han är känd för att ej kunna neka sig att lefva »bon», så att när någon festmiddag eller dylikt påkommer, lämnas öfverläsningen i sticket och skolpojkarne kunna med säkerhet säga, när de behöfva läsa på, eller när de endast komma, att få »en liten repetition»? Eller en annan lärare som, fastän skicklig i sitt ämne, kan sitta och sofva halfva timmen i katedern — emedan han ej sofver när han borde? Eller en annan, som kan hafva en roman i katederlådan och dela sin uppmärksamhet mellan denna och undervisningen? Eller en annan, som i otillbörligt lång tid legat på klassens stilböcker, till slut tager dem orättade till skolan och där rättar dem knapphändigt och i stor brådska? Tror Loke kanske icke, att sådant kan äfven frambringa ett omoraliskt arbetssätt hos lärjungarne? Öfverdrift? Fråga ej endast dem, som i dag äro lärjungar, utan dem som varit det för flere år sedan och nu äro män och därför med övld kunna gifva sitt omdöme om mången lärares arbete under skoltiden, vi veta, att många skola ej kalla hvad vi sagt för öfverdrift. Att det gifves lärare, som både äro sin ställning vuxna och varmt intresserade af sitt

* Vi tro, att dessa exempel från statens läroverk ej i våra dagar gärna kunna ha sin tillämplighet, då lärarkåren verkligen står i allo aktningvärd och pliktrogen. Insändaren måste då ha samlat sin erfarenhet från något enstaka, beklagligt fall. Men de äro troligen af äldre datum — och då kunna de nog tyvärr vara grundade.

Red.

kall, är en glädje att erkänna, och minnet af dessa är en vederkvickelse och sporre för mången gammal lärjunge.

Jag skulle allt kunna framdraga åtskilligt om männens omoraliska arbete också på andra områden, men jag vill ej allt för mycket stöta på patrull; endast något litet har jag velat anföra för att bevisa, att *någon gång* ryggraden i männens arbetssätt ej är mycket starkare än vår egen.

Det gör godt att höra en man, som ifrån för kvinnosaken, »ur egen fatatur» mena, att kvinnor ännu i dag såsom fordom skulle kunna vara varmt gudfruktiga. Ära Gud och konungen — ty det menar han väl? Det är en riktig hugnad som motvikt till hvad sista prästmötet beslöt, nämligen att i vigselformuläret ej finge upptagas: Hustrurna vare sina män underdåniga såsom Herren; ty mannen är hustruns hufvud etc. — för att icke betaga kvinnorna deras höga tanke om sin likställighet med mannen. Att apostels ord kunna så »sans ceremonie» skaffas i vrån af präster och biskopar, därför att dessa ej anse dem för tidsenliga, det är ett häpnadsväckande tidens tecken. För oss enfaldiga kvinnor, som ännu anse bibeln för *Guds ord*, är beslutet helt och hållet förbryllande. Hvilket af dessa ord skall här näst skrädas? Då är väl det ordet i 1 Mosebok 3:16 rent afvita: »Och han skall vara din Herre!» fastän det uttalades af Gud själf. — Men äro dessa ord, det förra med det senare, verkligen så hårda att antaga för kvinnan? Jag frågar hvarje lycklig älskande fästmo, hvarje lycklig älskande hustru, som ej fått »upplysningstidehvarfvets» bisarra tokerier i sitt hufvud, om detta ej rent af utgör hennes lycka, att *han* är hennes herre, hennes hufvud? Jag frågar: är det ej för henne en saknad full af vemod, om mannen ej har den sedliga kraft, karaktärsfasthet och praktiska förstånd, som kräfvas, för att hon skall, såsom hon vill, kunna underordna sig honom? Jag är öfvertygad om, att till och med kvinnor med både hufvud och karaktär känna detta behof att se upp till mannen, att stödja sig på honom; det hjälper icke, det är i *vår natur* lika mycket som behofvet att älska och älskas. Men som sagt, skola vi skräda den ena efter den andra af kristendomens sanningar för vår likställighets skull, så vilja vi väl näppeligen med tiden vara konungen underdåniga heller (han är ju en man!),

så varm och god, sedan hon fått dessa af sin mormor.

Belle-soeur.

Synecessär för herrar. Annie sydde denna necessär till Anton af vinröd sammet och merveilieux i samma färg, men materialerna kunna ju tagas billigare efter hvars och ens smak, t. ex. rättfärgadt kläde och fordrad med ljusblå kaschmir eller atlas. Den bör vara 15 cm. bred och 35 cm lång. På utsidan broderas ett monogram. På fodret fastsys inredningen, innan man hopsyr fodret med öfvertyget. Till inredningen hör först en svart och en vit trådulle nr 30, som uppträdas den ena under den andra på en grof karkas, hvilken lindas med band i samma färg som fodret. Karkasen fästes vid ena kortändan af necessären, där den fastsys upptill och nedtill. Ungefär midt för hvar trådulle fastsys med languette en bit skär flanel, under hvilken stoppas något bomull, och i dessa små nåldynor instickas 10 à 12 synålar. I dessa synålar trädes tråden från de båda trådullarne, så att den löper genom alla nålarne. Då man nu vill sy, behöfver man ej träda på nålarne, utan endast uttaga en påträdd nål. En ficka fastsys vid ena sidan, hvilken innehåller skjort- och byxknappar samt några säkerhetsnålar, svarta och hvita. En mindre rund, skär flannelsbit fastsys på samma sätt som de förra, i denna instickas stoppnålar. Litet stoppgarn flätas i en fläta, som hopviktes och stickes under en tvärslä, som man fastsys bredvid stoppnålarne. I en annan liten ficka, som sättes vid andra kanten midt emot den förra, inlägges ett par dockor filosellsilke, att använda att sy ihop anteckningsböcker med, eller (för den, som brukar köra och är hästvän) att sno pisksnärtar af. Ännu en tvärslä fastsys, och i denna instickes en liten sax. Fickor och tvärsllår sys af samma sorts tyg som öfvertyget i necessären och fodras med samma sort som fodret, fickorna förses med lock, som knäppes igen, att innehållet ej må ramlas ut. Om det får rum, inlägges i en af fickorna en *liten* ask med knappålar. I motsatta sidan mot där trådullarne sitta klipptes necessären i en spets och hopknäppes, sedan den hoprullats, med knapp och tråns. Knytning är för besvärlig för en herre. Om man vadderar necessären något.

innan fodret och öfvertyget fastsys vid hvarandra, får den ett elegantare utseende. Man kan då äfven inströ något parfympulver t. ex. »White rose» eller »Spring Flowers», som köpes gramvis i parfymboden för några öre (hos Wiréns i Stockholm finnes många sorters parfympulver). För en ensam herre kan det vara bra att vid förefallande behof själf i nödfall ha litet syutensilier, och därför passar denna julklapp väl för Anton, som snart skall resa till Upsala.

Belle-soeur.

Ask för prästkragar. Gösta, som haft mycket svårt att förvara sina prästkragar på lämpligt ställe, så de ej skrynklades, får nu det bekymret afhjälpt. Syster Mia som ej har mycken tid öfver för broderier, beställer hos bokbindaren en ask, antingen i samma form som en prästkrage med linning, fast större (hvilket är trefligast), eller en fyrkantig ask, som då måste vara inredd efter prästkragens form. Asken bör vara öfverklädd med svart skinn eller cloth. Då asken kommer från bokbindaren, öfvertäckes hela insidan af asken samt lockets insida med ett tunt lager af bomullsvadd. Öfver detta fastsättes nu skärt sidan, hvarmed man bekläder hela askens samt lockets insidor. Vid kanterna invikes sidan, så det ej blir några trasor. På lockets utsida målar Mia Göstas monogram i mörkröd och skärt. Kan man ej måla på fri hand, upprias konturerna först med hvitt kalkerpapper.

Belle-soeur.

Resapotek. Britta som i händelse af behof alltid vill vara försedd med medicament, då hon är på någon resa, får af Lisa ett resapotek. Till detta köper hon 4 sorters sidenband, 25 cm. af hvar sort. Ett högrödt, 10 cm. bredt, ett och ett smalare i samma färg, 3 cm. bredt ungef., ett hvitt 8 cm. bredt och ett hvitt 3 cm. bredt. Det bredaste röda bandet invikes ung. 1 cm. på hvar långsidas kant, och innanför denna invikning sys på rätan några rader kråkspark i hvitt silke. Nu påträcklas på afvigsidan af bandet ett tunt lager af bomullsvadd. På det bredaste hvita sidenbandet sys en rad af röd kråkspark, sedan fastsys på detta bandets midt på längden det smala röda sidenbandet, så att det bildar fyra rum, med 2 cm. mellanrum emellan sig. I dessa rum skola resapotekets in-

Iduns julklappsbasar.

Öfverföringsbilder på stearinljus. För barn är detta en nöjsam sysselsättning under de långa vinteraftnarne. Man köper af den bästa sorten öfverföringsbilder och väljer riktigt vackra småfigurer eller blomketter, fuktar dem ett åt gången med tunt gummivatten och trycker dem försiktigt från papperet på ljuset med en liten linnelapp. De se ut som små fina målningar på den hvita bottnen. Det ser äfven vackert ut, då man köper helt smala blomsterremor och öfverför dem på ljuset, i det de läggas i ormslingor omkring det. Då ljusen äro färdiga, bindas de samman med röda eller blåa band. Till vägg- eller fortepianoljus se de mycket trefliga ut.

Nini.

Stickade byxor för barn. Byxorna stickas af mjukt yllegarn (som är vackrast att taga i samma färg som strumporna) med ej för grofva trästicker. Till framstycket lägger man upp 50 maskor och till bakstycket 60 maskor, för öfrigt stickas båda lika. På framstycket stickas vanligt rät stickning, fram och tillbaka, till man har det 17 cm. långt, bakstycket skall vara 20 cm. I midten afslutas nu 8 maskor, hvarefter de 21 maskor, som på hvar sida återstå, skola vara till benen. På ena sidan sätter man en grof tråd eller en sticka i maskorna, medan man på andra hållet fortsätter stickningen 6 cm. Hela benet bör vara 10 cm. långt, hvarför man nederst stickar 4 cm. med 2 räta och 2 afviga maskor, så att därpå blir en krage, som håller åt det vid knäet. Andra benet på framstycket och bakstycket stickas på samma sätt, men då man på bakstycket har 60 maskor, får man naturligtvis, då man slutar af de 8 i midten, 26 maskor på hvar sticka, hvilket gör att bakstycket blir vidare, som är meningen. Dessa två bitar hopsys nu, men vid båda sidornas öfversta kant lämnas 10 cm., som bildar sprund. Linningar virkas med knappål i bak- och knappar i framstycket. Lilla Andrea blir

Hvarje husmoder och hvarje fästmo bör ovillkorligen förskaffa sig denna i dagarne på Nordin & Josephsons förlag utkomna bok. Pris: inb. i rödt band kr. 1.50. Förteckning öfver alla inom ett hus förekommande artiklar till begagnande vid bosättning och inventarieförteckning.

Oumbärlig för hvarje ordningsälskande familj!

Vårt bohag
utgifven af Mathilda Langlet.

och hur det då kommer att gå, det får den tiden utvisa.

Här faller mig in en af Grimms sagor från min barndom om en gumma, som bodde i en bytta, och som en vacker dag fann en liten fisk, som lofvade att tillfredsställa alla hennes önskningar, om hon bara släppte honom. Hon gjorde så och uppnådde allt hvad bäst hon kunde önska på jorden — jag tror hon slutade med att blifva påfve — men till slut ville hon blifva Gud själf, och då befann hon sig med ens i sin bytta igen. Mätte det bara inte gå oss, framåt och uppåt sträfvande kvinnor, på samma sätt.

Hvad Loke säger om rika flickor är så till vida sant, att de ej borde gå för en ringare betalning än de behöfvande, och jag skulle vara frestad att påstå, att det är just dessa rikare kvinnor, som ej behöfva arbeta, hvilka ådraga alla de andras arbete misskredit. De känna hvarken vikten eller nödvändigheten af det arbete de göra — det är för dem bisak. Men därmed vilja vi visst icke hafva sagt, att dessa ej äro berättigade till vinstgivande arbete, tvärtom, de äro fullt ut lika berättigade som de mindre välloftade, ty budet »du skall arbeta i ditt anletes svett» nar utgått till alla. Hvem tänker någonsin på, att en rik mans son ej skulle vara berättigad att söka hvilket arbete som helst och till och med tåfla med en fattigare om en plats. Hvem har någonsin sagt eller begärt, att den förre skall gå ur vägen för den senare? Så också med den förmögnare kvinnan. Hon har rätt och skyldighet att arbeta, hon vet icke — eller åtminstone i mycket få fall — om hon ej kan förlora den förmögenhet hon äger, eller de utsikter hon genom föräldras ställning kan ha. Men hon skall, såsom den behöfvande, arbeta »i sitt anletes svett» och lämna ett fullgodt arbete för en fullgod betalning.

Fullgod betalning bör arbetsgifvaren, det må nu vara den enskilde eller staten, gifva kvinnan så väl som mannen, men det är väl icke helt och hållet den mera behållna arbetande kvinnans skull, att hon arbetar för mindre lön än den mera behöfvande: är det ej just arbetsgifvaren, som oftast nedtrycker arbetslönen så långt, han någonsin kan? Och man kan väl ändå knappt begära, att hon skall afsäga sig *allt* arbete, därför att hon ej blir lika bra betald som den fattigare? Kanske hon, den mera behållna, behöfver *just det lilla* hon kan förtjäna. Men om den förmögnare kvinnan

förtjänar mera eller mindre, så behöfver hon därför ej träffas af anklagelsen, att hon går i vägen för andra. Har hon mera än andra och har hon hjärta för dessa, så kan hon lätt utjämna hvad ojämnt är. Ingen hade väl någonsin så mycket hon eller han behöfde för att göra godt.

Till slut ett ord om de stackars telefonfrökarna, som träffas obarmhärtigast och, som oss tyckes, orättvist af Lokes dom. Vi ha nog hört, att staten vill utrangera de bildade telefonfrökarna, men förstätt att det endast skedde af ekonomiskt skäl. Kommer man nu och säger, att det är bildningen som hindrar dem från att göra sitt arbete bra, och att man hoppas det skall göras bättre af våra systrar af arbetsklassen, så kan väl bildning aldrig få ett starkare slag midt i ansiktet. Annars har det ju ansetts, att kultur och bildning göra människan mera grannliga, noggrann, pålitlig och samvetsgrann, nu skall allt detta finnas bättre utan bildning. Ja, det står ju till att försöka. Jag har på nära håll sett en telefonfröken, för hvilken hvarken lärdom ej heller bildning syntes tung, men icke deste mindre ansågs hon af alla abonnenterna som en stor pröfning för deras tålmod tillfölje af det sätt, hvarpå hon skötte sin plats. Men här om någonsin gäller hvad Loke säger: deras arbete är så illa betaldt, att man ej har rätt att fordra mer af dem — åtminstone på landet. En telefonfröken har där 300 kr., och jag är ej säker, om hon har fritt rum och ved — kanske — men då ibland ett riktigt litet kyffe, utan möbler eller den ringaste trefnad; och för sådan aflöning fordras 12 timmars oafbruten tjänstgöring, söndagen ej en gång undantagen, fastän på flere håll hon då är fri med ett mindre antal timmar och som jag tror på abonnenternas initiativ. Under nämnda 12 timmars tjänstgöring är hon ej berättigad till en minuts frånvaro, sina måltider måste hon intaga på stående fot och med många afbrott. Om hon ett ögonblick aflägsnar sig, hvad som väl knappt kan undvikas, så tages hon emot med stormringningar från abonnenterna och med förbittrade förfrågningar, när hon kan träffas. Och medgifvas bör, att det är förtretligt att komma till telefonen i ett angeläget ärende, som just kräver *den* minuten, och då få stå och ringa förgäfvets, men det ändrar icke det förhållandet, att det är obilligt att begära att en människa skall som en bandhund hållas på samma plats i 12 timmar dagligen. En timme om dagen

åtminstone eller kanske något mera kunde och borde frihet lämnas åt henne. Då abonnenterna visste därom, ginge det nog an äfven för dem att tåga den stunden. Om detta ej kan åstadkommas, så vet jag, att i den stackars telefonfrökens ställe skulle jag med Faust säga: »Es möchte kein Hund mehr so leben.»

J. K.

”Un vrai diamant de génie”.

Ett par minnen om Jenny Lind.

En tysk författare har i ett utländskt musikorgan offentliggjort dessa minnen af vår berömda landsmaninna, hvilka torde kunna intressera våra läsarinor, då de, så vidt vi känna, ej förr publicerats.

När den svenska sångerskan för första gången skulle låta höra sig i Berlin, uppstod där allmän sensation, hvilken steg ännu högre, då Meyerbeer önskade, att hon skulle uppträda i hans älsklingsopera »das Feldlager» i det nya operahuset. Denna önskan kunde han emellertid ej få uppfyllt, emedan den då så omtyckta Tuczek var utsedd för rollen. För att soulagera honom lät prinsessan af Preussen, sedermera kejsarinnan Augusta, inbjuda till en soaré i sitt palats, hvarvid han skulle få presentera den af honom så högt prisade sångerskan. Han hade talat med alla musikens auktoriteter om hennes underbart stora stämma; han kallade henne *un vrai diamant de génie* och försäkrade, att hon skulle blifva århundradets mest glänsande sångkonstnärinna. Man kan lätt tänka sig hofcirkelns nyfikenhet på hennes person och uppträdande. En medlem af densamma, lady Westmoreland, hustru till det dåvarande engelska sän-

nehåll instickas, och detta utgöres af två små flaskor (sådana, som man köper med Pinauds eller Paulis parfym till 25 öre st.) samt två små ungfyrkantiga askar (sådana knappålsaskar som man köper å 10 öre hos Meeths eller i andra sybehörsbodrar). Det breda hvita sidenbandet, som skall bilda fodret i resapoteket, med sitt påsydda röda sidenband, som bildar inredningen, sys nu med smygstygn fast vid det breda röda öfver bomullen, på så sätt att den invikna röda kanten skjuter öfver det hvita bandet på båda håll. Då detta är gjort, fastsys på resapotekets utsida det smala hvita sidenbandet, som skall tjäna till att hålla ihop det lilla necessärliknande resapoteket. Detta sidenband förses med knapp och knapphål, flaskorna och askarne instickas, resapoteket hopullas, och bandet knäppes om. Flaskorna och askarna böra sättas så, att de sitta hvarannan. Den ena lilla flaskan fylls med nervdroppar (för trötthet och nervöst illamående) eller med malörtsdroppar (för magen), den andra med t. ex. kamsfersprit, som vid hufvudvärk är bra att i ringa mängd använda till utvårtes bruk. Af alla dessa droppar erfordras så små kvantiteter åt gången, att de små flaskorna godt räcka under en ej alltför lång resa. Af askarna fylls den ena med borbomull eller borgaz (i händelse af yttre skada), den andra med antipyripulver (för hufvudvärk) eller frangulapiller (för magen). Alla dessa läkemedel fås på apoteket utan recept. För en klen person är det ovärderligt att på resor medhafva ett dylikt litet resapotek.

Belle-soeur.

Dam-tofflor. Hos en skomakare har Lisa beställt sig ett par sulor af ej för tunnt läder. Hon skall gifva Cecy ett par tofflor, som hon hört henne önska sig. Vid sulans kant fastsys hon två sidenband i samma färg som lädret, så att de komma öfver vristen, och dessa göras så pass vida, att foten kan stickas i under dem. Vid baksidan af sulan sys äfven fast två band, som kunna tagas bakifrån och fram, där de häktas tillsammans. Öfver häktan sättes en liten rosett, så väl som på midten af de två banden öfver vristen. Lisa måste till detta arbete skaffa sig en syl, för att med den sticka hål i sulan, eljes

skulle hon bryta af allt för många nålar, då hon skall sy fast banden. Belle-soeur.

Modern eldskärm. Tjock papp utskäres i form af en vapensköld, omkring 80 cm. i höjd. Denna öfverdrages på framsidan med plysch i färg öfverensstämmande med rummets dekoration i öfrigt. På plyschen anbringas ett praktfullt guldbroderi på följande enkla sätt: Ett applikationsmönster föreställande blommor, fåglar, fjärilar och dylikt utklippes i papper och fästes med syndetikon på plysch. Hela pappersmönstret fylls med briljantgarn i olika färger på så sätt, att man börjar inifrån hvarje figur och lägger briljantgarnet mycket tätt samt fastsys det med silke, så att det fullkomligt täcker papperet. Detta slags guldbroderi är synnerligen lätt utfördt, men ser det oaktadt konstnärligt och dyrbart ut. En cm. från kanten anbringas två rader guldtråd med 2 cm. mellanrum. I detta mellanrum sätts på godtyckligt afstånd från hvarandra gula s. k. tennlickor. Ställningen till skärmen kan utan svårighet tillverkas af någon utaf familjens manliga iddivider. Den göres lämpligast af japanska bamburör, som spikas samman, men bör man först noga borra hål för spikarna, att rören ej spricka. Skölden spikas fast eller hänges medels kordong på ställningen. Ima.

Elegant afdelningsskärm. Om man föredrager att själf förfärdiga hela skärmen, kan man likasom till föregående arbete tillverka ställningen af bamburör. Den göres af trenne medels gångjärn förenade delar, den mellersta något högre än sidodelarna. I de båda yttre ramarna spännes tjockt siden i lämplig färg, på hvilket man förut anbringat målningar eller broderi. Den mellersta ramen delas från nedre vänstra hörnet till öfre högra i två fält, det nedre dekoreradt i samma stil som sidoramarna. I det öfre spännes siden af annan lämplig färg i så djupa veck, att dessa kunna bilda fickor för isättande af större och mindre porträtt. På baksidan beklädes skärmen med s. k. damkläde. Ima.

Skrifbords-matta. En billig, pryddig, varm och hållbar matta att lägga under skrifbordet åstadkommes af ett 1 meter långt stycke java — eller

hamp-tyg och garn af alla färger, helst hamburgergarn. Rester från andra arbeten kunna med fördel användas, då man ej behöfver mycket af hvar färg. Man syr med s. k. gobelinstygn öfver 6 trådar, och rutar man först upp hela stycket med svart garn; trefligast är om rutorna ställas på snedden från öfversta hörnet till höger till nedersta hörnet till vänster och böra rutorna vara 54 trådar (9 stygn) inuti, på bredaste stället. Sedan ifyllas rutorna med kulört garn, och bör man ini hvar ruta sy ett kors af mörkt garn, om rutan är ljus för öfrigt, och tvärs om. Rundt om matan sys en ljusgul rand och där utanför en svart; den fodras med stadig mörk domestik och kantas med en vanlig svart möbelsnodd. Man kan äfven göra en bård af detta och sätta något ulligt, långhärgigt tyg eller skinn i midten, och blir det då mindre arbetsamt och mera elegant, men äfven mycket dyrbarare. Edy.

Glasskifva att lägga kammar på. Man skaffar sig två lika stora glasskifvor (30 × 20 cm.) och målar i olja en bukett ängsblommor, en gren äppelblommor, en fågel eller något dylikt på den ena. När den torkat väl, lägges den andra skifvan på den målade sidan, och bägge fästas tillsammans med ett sidenband (1½ cm. bredt), som gummats fast och vikes rundt om kanterna. Man bör taga bandet så långt, att det räcker att knyta en liten rosett af i ena hörnet. Det hela tar sig rätt prydligt ut på ett toilett-bord och är lätt arrangeradt, om man har smak. Kan man ej måla, duger det också att gumma fast pressade blommor mellan skifvorna, men det andra är varaktigare och vackrare. Edy.

Ampel af kokosnötskal. Kokosnöt sågas itu tvärs af, icke längs med, 3 skruvöglor insätts i öfverkant, i dessa fastknytas 3 ganska grofva ändar segelgarn, så långa man önskar dem, och sammanknytas i en knut. Nötskalet och tätarna öfverbronseras med guldbrons. På nötskalets tre sidor målas med oljefärg prästkragar och vallmo. Gredelin.

Stor realisation.

För vinnande af utrymme för inkommande nya varor till julen realiserar till slumppriser endast under en kortare tid: Lampor, Ny-... Skåp... av... och glas... Prövnadsaker etc.

P. G. Bjurström

51. Drottninggatan, 51. Stockholm.

debutet, skildrade intrycket på följande sätt: »Jag blef mycket öfverraskad, då jag vid flygeln i musiksalen såg en ängslig, blek, tafatt, enkel flicka, som förde sig som en skolflicka från landet. Grefvinnan Rossi, den beryktade Sonntag, var lika förvånad som jag, och vi frågade Meyerbeer, om det vore hans mening, att denna oansenliga varelse skulle kunna vinna någon framgång, men han svarade blott: »Vänta bara, mina damer!» Sången började och beredde honom en verklig triumf. De praktfullaste toner välde fram ur sångerskans strupe, men det märkvärdigaste var likväl den förändring hela hennes väsen undergick. Hennes ansikte blef som förklaradt, hennes gestalt bar den höghetens stämpel, som det äkta geniet förlänar. Det öfverväldigande i hennes dramatiska begåfning framträdde äfven lika segerrikt. Man påstod med rätta, att hon äfven utan sin musikaliska begåfning skulle ha varit den största dramatiska konstnärinna.»

Det är därför så mycket mera förvånansvärdt, säger den tyska förf., att hon redan mycket snart hyste önskan att lämna scenen och blott sjunga på konserter för välgörande ändamål.

Som Norma vann hon högsta framgången i Berlin. Rellstab, som då skref om henne i *Vossische Zeitung*, sade, att aldrig någon annan sångerska hade ägt den milda, mänskenslika glans i tonen, som bönen till kyskhetens gudinna fordrar. Nästan ännu större bifall vann hon i Vielkas roll i »das Feldlager» genom att utveckla ett intagande behag, själfullt spel och ett genialiskt besegrande af de högsta tekniska svårigheter. Hon dref sångkonsten till en svindlande höjd och presterade allt hvad organets finaste virtuositet förmår gifva. Hon utströdde i yppigt slöseri sin rika fullhet af gåfvor. En särskild förtrollning utöfvade hon genom sin pianosång, genom sin *mexxa voce*, hvarvid några beslöjade toner, som måhända kunde anses som fel, kommo henne till hjälp. De stora ansträngningarna — hon sjöng Vielka tjugufyra gånger — ådrog sångerskan en sjukdom. Hon mottog då af Meyerbeer ett bref, som återger all hans beundran för henne: »Himlen har skänkt er den ovanliga, sympatiska röst, som hänför alla hjärtan, geniets flamma, som genomtränger er sång och ert spel, och slutligen detta oförgätliga behag, som förlänar blygsamhet och renhet åt edra utvalda skapelser, och som till och med besegrar edra fiender! Men man borde bedja till himlen, att den förtoge eder tviflen på er talangs storhet, så att ni icke plågades af edra triumfer och icke råkade i oro genom osäkerheten på er själf. Ni skall för mig alltid vara den ädlaste och mest röranda uppenbarelse, jag under min långa lefnad skadat.»

Meyerbeer antydde redan i detta bref, att Jenny Lind icke tyckte om lifvet på scenen, och att hon alltid tänkte på att lämna det. Hon stärktes i denna tanke genom sin förlofning med kapten Harris, som förklarade teatern för ett »Den ondes tempel». Denna förlofning löstes emellertid, och hon förblef ännu flere år dramatisk sångerska. Slutligen beslöt hon sig som bekant för att träda i äktenskap med Otto Goldschmidt och uppträdde sedan blott som konsertsångerska, tills hon till följd af nervsmärtor måste nästan helt och hållet öfvergifva musiken.

Sista akten.

Svenska kvinnliga pristagare.

Bref till Idun från »Kvinnornas världsutställning».

Chicago den 28 okt.

Endast ett par dagar återstå, innan The Chicago Worlds Fair för alltid sluter sina portar, och detta glänsande bevis på människans snille, viljekraft och skapande förmåga skall blifva ett minne blott, värdadt och bevaradt i millioner människobrost skall detta minne fortlefva för kommande tider. Ungefär tjugusex millioner människor hafva till dato besökt utställningen, och frön hafva blifvit sådda, hvilka skola spira upp till nytta och framåtskridande på de mest olika områden, i de mest omväxlande former och lifyttringar. Detta ej minst inom kvinnans värld, ty huru oändligt mycket har ej den tänkande och för framåtskridande arbetande kvinnan kunnat lära af denna utställning, i hvilken hon tagit en så aktiv del.

Ett sista besök i denna drömliga »hvita stad», hvilken redan om några veckor skall se sina palatser och pelargångar förvandlas till en grushög, är nästan ännu mera fängslande än ett första, då vårsol och vårgrönska förlänade det hela ett friskt och ungdomligt behag. Nu däremot skänker indiansommarens melankoliska skönhet stämning och färg åt de sista dagarne af den hvita stadens korta, men glänsande tillvaro. Kvinnans byggnad skall dela samma öde som de andra och inom kort jämnas med jorden, dock hoppas man med det snaraste kunna uppföra ett kvinnans memorial palats af mera varaktig beskaffenhet, där kvinnan och hennes intressen skola finna huld och egen härd. New-Yorks statsbyggnad, en af de vackraste af alla staternas byggnader, har visserligen såsom gåfva blifvit erbjuden för ovannämnda ändamål, men ej antagits, i ansende till byggnadens mindre solida beskaffenhet samt svårigheterna att på annan plats uppföra den änyo. Man synes föredraga att uppföra en ny byggnad, afsedd för ändamålet, och till hvilken ritning skall göras af kvinnlig arkitekt. På tal om kvinnliga arkitekter, så får jag nämna, att miss Hayden tilldelats ett hederspris af d. 1000 för sin ritning till Kvinnornas byggnad.

Då jag sista gången var inne i denna byggnad, tog jag i närmare skärskådande drottningens af Italien här utställda spetsar, i synnerhet den mycket omskrifna, som säges vara funnen i en af kungagrafvarne i de egyptiska pyramiderna. Dock måste jag erkänna, att jag lika litet kan bedöma som uppskatta skönheten af denna märkvärdiga relik. Mig syntes den väl grof, men mönstret var egendomligt och bestod hufvudsakligen af storkar och pyramider på en något gles botten. I ryska kvinnans utställning märker man genast, att den orientaliska smaken är förhärskande. Där finnas en mängd guld- och silfverbroderier på sammet och siden, utsökta målningar på trä samt ypperliga mosaikarbeten. Allt syntes mig så karaktäristiskt för den bildade ryskan, något så verkligt elegant och distingueradt. Turkiska kvinnan har, ehuru man i början trodde motsatsen, också varit representerad här. Detta skedde genom en i Konstantinopel bosatt ryskas bemödanden, för hvilken det slutligen lyckades att hitsända en särdeles intressant och vacker utställning af handarbeten, alla förfärdigade inom harems murar. Den indiska kvinnan har en särdeles tilltalande utställning, hufvudsakligen därigenom att de utställda sakerna äro nästan uteslutande från de lutherska missionskolorna för indiska kvinnor.

Med förvåning och beundran har jag ofta betraktat de kvinnors utställning, hvilka vi hafva för vana att anse tillhöra barbariska folk, emedan vår civilisation ännu ej trängt till deras från oss så aflägsna länder. Dock, hvilken förfinad smak och högt upprifven konstskicklighet möta oss ej här, i de japanesiska, kinesiska, mexicanska m. fl. utställningarna.

De många kongresserna afslutades med *the Woman's Christian Temperance Unions* möte härstädes, som hölls under ordförandeskap af lady Somersets från England. Dessa kongresser hafva ovedersägligen varit bland det mest anmärkningsvärda vid denna utställning. Isynnerhet den religiösa, som ensamt upptog sjutton dagar af september månad. Mer än 200,000 personer bevistade denna kongress, hvarvid öfver 1,200 talare uppträdde, däribland flere kvinnor. Alla religioner voro där representerade genom sina yppersta tolkare och förfäktare, och ingen kunde lyssna till dessa ypperliga föredrag af såväl hedningar

som kristna, utan att inse den djupa sanningen af apostelen Paulus ord talade från Marskullen i Athen: »Och Gud hafver gjort allt människosläkte af ett blod till att bo på hela jorden.»

En annan sak af den mest upplyftande och njutningsrika beskaffenhet har varit den härliga musik, man fått höra på utställningen. Världens förnämsta virtuoser hafva bidragit, och alla instrumenter trakterats från det allra modernaste, ett elektriskt piano, till harpan i den gamle barden John Aphthomas hand. Men allt detta är nu slut, och med Kolumbus dag den 30 okt., som troligen, om man får döma af programmet, blir en af de högtidligaste af utställningens många festdagar, avslutas *The Chicago Worlds Fair* samt tillhör sedan endast minnet.

P. S. Innan dessa rader afsändes, uppfylldes Chicago af fasa och sorg genom det gräsliga mordet på stadens högste styresman, Caster Harrison, så allmänt afhållen och aktad. Alla festligheterna för Kolumbus-dagen äro inställda med undantag af att alla byggnader komma att flagga på half stång samt flere af dem dekoreras i svart. En minnesfest öfver den aflidne kommer att hållas i *Festival Hall*, och sålunda blifver utställningens sista dag likt en högtidlig begrafning i stället för en lysande fest.

Signe Ankarfelt.

* * *

Sveriges Chicagoutställning har rönt en enastående framgång; ur den långa listan på de utställare, som tilldelats pris, hvilken dock ännu ej kan anses alldeles fullständig, meddela vi här förteckning på

De kvinnliga pristagarne:

Lea Ahlborn; fröken Cathr. Askenström, Glemminge; fru Hanna Bengtsson, Bjersjö, Lund; Anna Boberg, Stockholm; Cecilia Boklund, Stockholm; Elna Cervin-Ellqvist, Stockholm; Svenska damkomitén; Fröken Nina von Engeström, Upsala; fru Hedda Gahne, Stockholm; Handarbetets vänner; Svensk konstslöjdsutställning, Selma Giöbel; Julie Grafström; fru Ellen Göransson, Ystad; fröken Lotten Hallborg, Stockholm; fru Rosalie Juel, Stockholm; fröken Hedda Karlholm (kartor); fru Thora Kulle; fröken Hulda Lundin; fröken Maria Monthan (snidad stol); fröken Emelie Nilsson, Vermland; fru Gilluf Olsson, Kjöfvinge; fru Hilda Pettersson, Stockh.; Ida von Schulzenheim; grefvinnan Caroline Sparre, Vestervik; fru Emma Svensson, Stockholm; fru Charl. Wickbom, Frinartyd; fröken Lilli Zickerman, Sköfde; fru Ebba Åhrberg, Upsala.

Ur notisboken.

Kvinnlig lönestatistik. Stockholms allmänna kvinnoklubb låter sedan någon tid genom sina ledamöter och på annat sätt insamla uppgifter rörande de arbetande kvinnornas i Stockholm löneförhållanden. Af hittills inkomna uppgifter framgår att veckolönerna äro mycket låga och att ett stort antal ej går högre än 3 kronor i ett för allt. Medeltalet anses icke komma att öfverstiga 7 kronor.

På studiifärd. Fröken Natalia Zahle, den bekanta framstående ledarinnan för Danmarks största läroverk för kvinnlig uppfostran, har anlänt till huvudstaden för att taga kännedom om härvarande skolor för kvinnlig ungdom och särskildt elevernas praktiska utbildning.

Kvinnoslöjd. Fröken S. Giöbels afdelning för handarbeten här i Stockholm har i dagarne flyttats till 26 Norrlandsgatan. Kronprinsessan aflade för några dagar sedan ett besök därstädes och besåg med särskildt intresse de vackra portier, som, på beställning af konungen och drottningen, med synnerlig omsorg utförts i Tullgarns väfskola, hvilken upprättats af kronprinsen och kronprinsessan och står under deras beskydd. Bland de konstnärligt utförda handarbetena, som särskildt ådrogo sig kronprinsessans uppmärksamhet, må nämnas en kopia i sydd gobelin efter en gobelin Gotlands från fornsal och hvilken fordom tillhört Visborgs slott, äfvensom en af fröken von Düben glöddritad tallrik, efter en pennteckning af Hellqvist. Hundratals kopior af denna tallrik ha blifvit sålda i Chicago.

Juvelerare
K. ANDERSON
I Jakobstoren 1

Juvel-, guld- och silfverarbeten, passande till lysnings- och hederspresenter. **Bordsilver**, eleganta mönster till **Nålar, Ringar, Kedjor** etc. i stort och modernt urval från 20, 60 och 125 kr. **Blåklint**, modernaste silfverbrosch. **Billiga priser.** — Bref besvaras omgående.

För fosterlandets försvar. Svenska kvinnoföreningen för fosterlandets försvar gifvokomité, som under den korta tid den varit i verksamhet haft att glädja sig åt mycken uppmuntran och fått mottaga rätt talrika gåvor från skilda delar af vårt land, förbereder en utställning af skänkta föremål med härföljande auktion under de första dagarna af instundande december. Ytterligare gåvor mottagas med tacksamhet af komiténs medlemmar och särskildt af fröken Anna Rappe (Smålandsgatan 14), fröken I. Elfving (Riddaregatan 11 A) samt fröken A. Fröman (Grefsturegatan 71), alla i Stockholm. Se vidare annonsafdelningen.

I elden. Vid den eldsvåda, hvilken en afton utbröt vid Sundbyberg, utfördes ett mycket vackert släckningsarbete af köpingens raska brandkår. Största förtjänsten om den vackra släckningen torde dock tillerkännas — damerna. Dessa nästan täflade om att genast vid eldens utbrott få en plats i de tre vattenlangningskedjor, som då bildades, och i hvilka de utgjorde det stora flertalet, tills släckningen var fullbordad. Då först kommo de under fund med, huru deras toaletter lidit och huru våta om fötterna de blifvit. Dess bättre har det icke hörts af, att någon af det raska brandsläckningsmanskapat lidit till sin hälsa af ansträngningen.

Teater och musik.

Kungl. operan uppförde i söndags »På Sicilien» för första gången under innevarande spelår. Turiddus parti utfördes rätt erkännansvärdt af hr *Bratbost*; rösten låter dock pinsamt ansträngd i det högre registret. *Lucias* och *Lolas* partier hade öfvertagits af fru *Linden* och fröken *Almati*. Den förra hade anlagt en förträfflig mask och löste sin uppgift i både vokalt och dramatiskt hänseende med all den vakna intelligens, som är betecknande för en god konstnär. *Lolas* lilla parti har förut utförts bättre än nu. Hr *Carlander* har ett godt röstmateriel; hans utförande af *Alfios* roll förräder dock ännu debutanten. Fru *Brag* innehar fortfarande *Santuzzas* parti, om hvars utförande hon omsorgsfullt värdar sig.

Vid måndagens föreställning återupptogs »*Gioconda*». Hufvudintresset var naturligtvis fäst vid innehafvarinnan af titelpartiet, signora *Labia*, som här hade sin andra uppgift vid härvarande opera. Vid minnet af det genialiska sätt, hvarpå fru *Östberg* utförde detta parti, bleknar naturligtvis signora *Labias* framställning. Och dock bör ingen kunna påstå, att den unga främlingen misslyckades. Tvärtom; enligt vår åsikt skilde hon sig öfver förväntan väl från sin uppgift. Signora *Labia* är ännu för ung och verkar för ung för denna uppgift, som för att göra sig rätt gällande kräver en fullmogen konstnär. Öfver hela framställningen låg en viss osäkerhet, som ju kan vara lätt förklarlig. Den präktiga stämman gjorde sig dock väl gällande, särskildt i de senare akterna. Bättre torde nog varit för den unga sängerskan, om hon fått en mindre fordrande uppgift att lösa än denna. Hon förtjänar i alla fall erkännande för hvad hon presterade. — Priset för aftonen togs af hr *Ödman*, hvilken vid briljantaste röstdisposition utförde *Enzos* parti. Hr *Sellergren* gaf likaledes en förträfflig framställning af statsinkvisitorn *Alvise*. *Barnabas* parti hade öfvertagits af hr *Söderman*, hvilken gaf god färg åt denna *Jago*-natur. Fru *Linden*, äfven här förträffligt maskerad, gaf en präktig bild af den blinda, *Giocondas* mor. *Lauras* parti utfördes af fröken *Almati*, som dock ej lyckades förläna detsamma något intresse. Operan gick i sin helhet bra under hr *Hennebergs* anförande.

Febre-föreställningarna taga sin början i morgon lördag å k. operan, då »*Le père prodigue*» af *Alex. Dumas d. y.* uppföres. Måndagens program upptager »*Tartuffe*» af *Molière*, »*Le rendez-vous*» af *Coppée* och »*Histoire du vieux temps*» af *Maupassant*. På tisdagen gifves »*Le demi-monde*» af *Alex. Dumas d. y.*

K. Dramatiska teatern har nu börjat sina fru *Hartmann*-föreställningar. Den första skulle gå af stapeln i onsdags, och till densamma voro biljetterna slutsålda redan på föregående lördag. Programmet upptog »*Frou-Frou*». Vi återkomma i nästa nummer till detsamma.

Filharmoniska sällskapet, som skulle gifvit sin första konsert i slutet af denna månad, har upp-

skjutit densamma till den 5 inst. december för att ej komma i kollision med Febvre-föreställningarna, hvilka som bekant taga sin början på k. operan i morgon lördag.

Södra teatern. Ett stort utstyrelstykke på vår minsta scen — se där en af den gångna teaterveckans notabla nyheter. Féeriet, som är så på modet i öfriga europeiska hufvudsäder, ej minst nu under vårt skådelystna fin-de-siècle, har här föga odlats, ehuru de enstaka försök, som gjorts — »*Fru Venus*» jämte ett par andra — ej borde ha afskrämt, då de visat sig så lifligt an. Ett experiment i denna väg medför visserligen alltid rätt stor risk, då betydande kostnader nedläggas på de dekorativa anordningarna, men äfven Stockholm äger en afsevärd publik, för hvilken af- undsvärda naivitet ett allmänfattligt sagospel är långt mera lockande än alla tvifvelaktiga försök att tolka den moderna dramatikers grunda djup-sinnighet. Ännu finns en mäktig fond af ursprunglig känsla hos de breda lagren.

Det är nämligen ej endast — eller ens väsentligen — den yttre omklädnads prakt, som fånglar i ett sådant stycke som nu senast Södra teaterns *Aladdin*, utan det är det okomplicerade häfdandent af sunda etiska krafter rätt att besegra all världen. Här är det det gamla temat: *kärleken öfvervinner*... som, slitet, men outslitligt, stämmer till genklang till och med blaserade sinnen, hvilka äcklat sig mätta på »sede»-komedien i en tid, fattig på seder.

Den brokiga sagoramen och den pantomimiskt enkla intrigen innefatta vida betydligare moraliska uppslag än något raffineradt dramatiskt konstverk, som dock endast råkar en i det närmaste oemot-taglig åskådarens. Måhända har ej Södra teatern medvetet åsyftat detta, men erkännandet bör ej därför utebli, så mycket mindre om det kan gifva den minsta påskyndelse för önskemålet: en god dramatisk repertoar för den stora publiken.

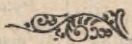
Litteratur.

Våra sceniska konstnärer förr och nu, afbildningar i ljustryck efter fotografier af *Gösta Florman*. Med text af *Frans Hedberg*. Denna vackra publikation torde utan tvifvel kunna påräkna varmt intresse från vårt lands teaterälskande publik. Det första häftet bringar åtta synnerligen lyckade porträtter, bland hvilka *Elise Hvasser* som fru *Inger* till *Östråt* och *Knut Almlöf* i *Klädeshandlaren* och hans mäg. Hvarje häfte kostar 3 kr.

»**Arbetarefrågans lösning.**» Civilingenjör *C. G. W. Rådf* har under denna gemensamma rubrik begynt utgifvandet af en serie öresskrifter, af hvilka fyra hittills tillsändts oss. De synas vara besjälade af ett varmt intresse för ämnet och förtjäna att beaktas af alla, som intressera sig för den stora sociala frågan.

Henrik Ibsens Kvindeskikkelser af *Lou Andreas Salomé* med förord af *Arne Garborg* har utkommit på *Cammermeyers* förlag. Den tyska författarinnans underhållande arbete är ej en kritik i vanlig bemärkelse, utan en diktares tolkning af den store skaldens skiftande kvinnogestalter, genom hvilken de få liksom ett nytt lif, på samma gång man tycker sig först nu rätt ha lärt känna dem. Författarinnan är en af det unga Tysklands mest begåfvade pennor, och hennes verk i dess norska dräkt torde kunna påräkna en vid läsekretsens äfven i Sverige bland literärt intresserade.

Jultomten, den af *Svensk Läraretidnings* redaktion sedan 3 år utgifna barnjultidningen, har i dagarne utsändt sin innevarande ärgång, tillagad liksom de föregående efter receptet: »Endast det bästa är godt nog åt barnen». Den goda urskillning, som gjort sig gällande vid valet af text och illustrationer i *Jultomten*, förklarar, att tidningen blifvit en efterlängtd julgåva uti tusentals hem i land och stad. En blick på innehållet visar, att *Jultomten* äfven i år som medarbetare räknar flere framstående författare och konstnärer. I förhållande till det billiga priset — endast 25 öre — är den vackra lilla tidningen en utan gensägelse ypperlig publikation, som vi med nöje rekommendera.

Force majeure.

Skiss för Idun
af
Frank Truth.

(Forts.)

»Nej, nej! Tro mig, det är inte något offer jag gör, tvärtom, det är en tillfredsställelse för mig att — att bli din hustru. — Att jag är blek, kommer af att mitt hufvud värker, jag går därför in till mig, om du tillåter. — Säg tant *Malla*, då hon kommer in, att jag gått till hvila.»

»Kan jag också säga henne, att du blir min, och att vi resa snart?»

»Om du så önskar.»

»Tack, måtte min lilla *Ruth* få sova nu.»

En handtryckning, och ögonblicket därpå satt generalen ensam i rummet.

Inkommen till sig, kastade hon sig på sin säng och försökte tänka. Tänka öfver sig själf, öfver honom, öfver hur hon skulle kunna uthärdla lifvet. Men hon kunde inte tänka. Det föreföll henne, som om det, som för utgjort hennes innersta varelse, hennes eget jag, nu vore dött. Allt, allt, både inom och utom henne, utgjorde en enda oändlig tomhet. Men en tomhet, som ändå inte var tom, utan olidligt plåguppfull. Ändtligen, fram mot morgonen, föll hon i dvala, men äfven då fantiserade hon om ett vidunderligt tomrum, i hvars midt hon tyckte sig sväfva, och hvars gräns hon förgäfvat sträfvade att uppnå.

För den första solstrålen, som föll in genom fönstret och smekande spelade öfver hennes genomskinliga ögonlock, flydde dock sömnen, men tomheten stannade kvar.

* * *

Nära två år senare, en eftermiddag i början af augusti, befann sig *Ruth von Badener*, änka sedan tio månader tillbaka, på terrassen utanför lord *Eastbrooks* villa i *Dieppe*. Lord *Eastbrook*, som intog en framstående ställning inom det politiska lifvet, tyckte om att här få hvila ut efter den ansträngande *London*-saisongen, och hans hustru, hvilken lärt känna *Ruth* under sin vistelse i *Nissa* den föregående vintern, hade fattat ett så lifligt intresse för »the girl-widow», som hon kallade henne, att *Ruth* måst lofva att tillbringa någon tid af sommaren i *Dieppe*. Detta löfte hade hon dock endast gifvit under förbehåll att få taga sin bostad å ett hotell, i stället för att blifva lady *Eastbrooks* gäst. Hon bebad därför tillsammans med sin sällskapsdam *mrs Farr*, hvilken hon efter generalens död på rekommendation af lady *Eastbrook* engagerat, några rum i första våningen i ett af de komfortablade hotellen. Känslan af fullständig frihet var nämligen det enda, som numera skänkte henne en skytt af tillfredsställelse.

Hennes blonda skönhet hade naturligtvis väckt stort uppseende och beundran i *Nissa*, men om någon sökte blifva närmare bekant, blef hon isande kall, och sina många beundrare behandlade hon nästan hänsynslöst. Ingen som känt henne, då hon var flicka, eller sett hennes ömma omsorger om generalen, skulle kunnat tro henne vara samma varelse. Alltsedan lifslycka svek henne, var det för henne ett oemotståndligt behof att plåga andra, som eftersträfvade hennes hand. Med undantag af hennes sjukliga medlidande med generalen, var det som om alla ädlare känslor med ens utplånats hos henne. Hon hade själf en förmimelse, att så var, men erfor på samma gång en slags grym lisa af att sålunda döda sin själ, då man så hänsynslöst dödat hennes hjärta.

Sittande i en låg korgstol under några palmer och med blicken hvilande på hafvet, som rullade sina vågor nästan ända upp mot terrassen, samtalade hon nu med en af sina ifrigaste tillbedjare, prins *Moroff*, under det att rundt omkring dem voro spridda grupper af personer, hvilka liksom de intogo »five o' clock tea» hos lady *Eastbrook*.

Efter att hafva skänkt prinsen några, som det föreföll honom, uppmuntrande blickar och tonfall, lät hon nu blicken oafvänt hvila på hafvet, under det att hon då och då, till svar å hans varma hyllning, med orubbligt lugn lät falla sådana repliker som:

»Men min häste prins, såg jag er inte just nu tömma ett glas iskyld champagne? — Och ändå känner ni er inte svalkad? Men så försök då ett glas till, jag ber.»

Ytterligt irriterad och öfvertygad om, att för tillfället intet stod att vinna genom en förlängd konversation, hade prinsen rest sig upp och äm-

nade säga farväl, då han plötsligt öfverraskades af att se Ruths ögon gnistra till och ett nästan omärkligt blekrödt skimmer jaga öfver hennes ansikte. Sekunden därpå dallrade den fina öfverläppen liksom af smärta, men nästan blixtnabbt stelnade det hela i kallt trots.

Orsaken till denna ovanliga rörlighet i Ruths ansikte var klangen af en manlig stämma aldeles bakom henne, och ögonblicket därpå hördes Lady Eastbrook svara:

»Ja, här är verkligen i dag ett mycket kosmopolitiskt sällskap, men kom, jag måste presentera er för en förtjusande landsman.»

»Min kära baronessa, tillåt mig presentera: grefve Gyllenstam — baronessan von Badener.»

Och så passerade hon vidare för att fullgöra sina värdepplikter på andra håll.

Hvarje droppe blod tycktes nu hafva öfvergiftit Nils Gyllenstams redan förut bleka ansikte, och det gick flere sekunder, utan att han kunde förmå sig att säga något. Hjärtat klappade våldsamt, och tungan nekade att göra sin tjänst, under det hans ögon alltjämt fixerade det lilla bleka, kalla ansiktet framför honom.

Ruth, som fruktade den paus, hvilken således uppstod, gjorde med handen en gest mot den stol, Moroff nyss lämnat, och yttrade i så likgiltig ton bdn förmäde tillkämpa sig:

»Sitt ned ett ögonblick, det var inte i går vi råkades. — Har grefven nyligen varit hemma i Sverige?»

»Inte på tre år. Jag ämnade fara hem i september, men — antagligen blir det nu inte af.»

»Inte?»
»Nej — ändamålet med min resa hoppas jag nu kunna uppnå här. — Ni skall inte neka mig ett samtal i morgon?»

Hon mötte lugnt den bönfällande blick, som sökte hennes. Det dröjde några sekunder, innan hon svarade:

»Skulle grefven verkligen i morgon fortfarande hysa den äsikten, att vi två ha något att samtala om, så är jag vanligen hemma mellan fyra och sex.»

»Tack.»
En paus följde. Ruth bröt åter tystnaden.
»Hvem är den yppiga damen där, med de gnist-

rande ögonen och den utmanande toaletten. Hon som just nu språkar med lord Eastbrook?»

Han lyfte hufvudet och blickade i den angifna riktningen, men sekunden därpå sänkte han blicken mot marken, och läpparne sammanpressades hårdt. Så föll svaret dämpadt, men betydelsefullt:

»Ännu kallar man henne grefvinnan Gyllenstam.»

Det i mera än ett afseende öfverraskande svaret öfverrumplade Ruths kalla behärskning, och hon utbrast med bitter ironi:

»Ah — min rival alltså!»

Ögonblicket därefter skulle hon velat gifva sitt lif för att icke hafva uttalat dessa ord. Hon reste sig för att gå och räckte honom handen.

»Adjö, jag måste fara, jag väntar en person hemma hos mig kl. 6.»

»I morgon således.»

Hon lämnade honom utan svar.
Morgoudagen kom. Ruth hade i timal vandrat fram och tillbaka genom rummen, afvaktande Nils Gyllenstams ankomst, men, då han anmäldes, föreföll det henne ändå, som om hon varit oförberedd.

Hon fattade med handen stöd mot en högkarmad fätölj. Den smärta gestalten omslöt tätt af en släpande svart sidendräkt belastad med jet, och nacken uppbar stolt det något tillbakalutade hufvudet. Hennes ögon fixerade den dörr, hvorigenom Nils Gyllenstam nu inträdde. Näst ögonblick stod han med utsträckta händer midt framför henne. Hade han icke varit så upptagen af sina egna stormande känslor, skulle han af Ruths hållning tagit varning. Han skulle genast insett, att det snarare var en audiens än ett möte hon beviljade honom. Men detta undgick honom nu och han hängaf sig helt åt sin stämning.

»Ruth! — Ingenting i världen ska nu kunna skilja oss älskade! Kan du förlåta mig?»

»Förlåta? För att kunna förlåta, måste man ha ett hjärta — och det har inte jag.»

Utän att röra en muskel hade hon ända hittills förblifvit i samma ställning. Hon släppte nu stolen, passerade några steg förbi Gyllenstam och sjönk ned i en fätölj nära fönstret på andra sidan

af rummet. Med handen visade hon på en fätölj i närheten.

»Ursäkta mig, jag glömmet ju att be grefven ta plats.»

En minut paralyserad af den isande atmosfär, som omgaf henne, stod Nils Gyllenstam som fastnaglad på stället. Plötsligt tänkte han dock, att den mäktiga kärlek han bar inom sig, och som nu bröt fram med den stormande kraft, hvartill hvarje under någon tid hårdt betvingad känsla uppdrifves, var stark nog att kunna segra, blefve kampen än aldrig så hård. På samma gång kände han med sig, att lidelsefullhet icke skulle förmå att rubba det trots, bakom hvilket hennes kärlek — om den, som han hoppades, ännu lefde — förskansat sig. Han gjorde därför våld på sina känslor för att synas lugn, tog plats bredvid henne och började tala helt stilla, men på samma gång fast och beslutsamt.

(Slut i nästa n:r.)

Våra ärade läsarinners uppmärksamhet hänledes på den dubbelsidiga bokannons, som finnes införd i detta nummer från h. Alb. Bonniers välkända förlagsexpedition. Den upptager, såsom synes, en hel del goda och förträffliga arbeten.

Innehållsförteckning.

Märtha-Stina Schöldström; af Mus. (Med porträtt.) — Den första snön; af Fanny Chrysanter. — Jätta; en kvinno-profil, tecknad för Idun af ***. — »Utan ryggrad»; med anledning af Lokes uppsats med denna rubrik, af J. K. — Iduns julklappsbasar. — »Un vrai diamant de génie»; ett par minnen om Jenny Lind. — Sista akten; bref till Idun från »Kvinnornas världsutställning», af Signe Ankarfält. — Ur notisboken. — Twator och musik. — Litteratur. — Force majeure; skiss för Idun af Frank Truth. (Forts.) — Tidofdrifv.

Sidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Väl är det sant, jag liten är på jorden,
Men dock jag säga kan till mitt försvar:
(Du tycker nog, att jag är stor i orden!)
Jag hufvudsaken är för litet kvar.

Mitt kall är medlarens: — att sammanhålla

Hvad skiljas vill — helt spetsigt jag förstår;

Och ganska stor förtret jag nog kan vålla,

Om någon gång ifrån min post jag går.
Med aktning måste du mig steds behandla,

Ty kort om hufvudet, jag tål ej skämt;
Jag blixtnabbt kan min fredsnatur förvandla

Och låter aldrig udda vara jämt, —
Nu sönderfalla mina delar alla,
Jag vill dem icke längre hålla kvar,
Och om ej tiden skulle förefalla

Dig alltför knapp, du tar dem i förvar;
Om du behändigt kan dem sammansätta,
Så skall till lön för mödan, som du haft,
Af alla du berömmet få med rätta,

Att, såsom jag, du hufvud har på skaft.

Hvad är man, när af mammons skatter alla

Man har, guuås, ej allra minsta grand?
Hvad, om man får det då, skall förefalla

Liksom en gåfva ifrån himlens land?
Hvad var hans värda namn, den viga spjufvern?

Som klef hvar natt i bondens päronträd?
Hvaröfver klättrade han först den lufvern?

Men hvad till sist han blef trakterad med?

Hvaröfver du — det kan man ta för gifvet —

Ej styr din kosa för att vatten få;

Och hvad den är, som säkert här i lifvet
Behöfver tur, det kan man nog förstå;
Nämn mig så hufvudet för växter alla!
Och hvad hvart ett dess blad nog kallar du!

Ett plagg, hvarunder endast hjärtan kalla

För världens sorg och glädje klappa ju;
Hvad huru fort du än det brukar göra —
Du ej med vinden gör det i — ja, säg!
En sak som bör till hvarje knapphåll

höra;

Preposition. — Ett ord i utropsväg;
Hvad måttligheten för gjort tjänster stora;

En dragningsplan — dock ej för lotteri;
Hvad tyckes sig i skyarne förlora;

Ett ord, som brukas i bokhålleri;
En, som ej drunknar — kanske af det skälet,

Att han i sinom tid skall hänga få;
Hvad mången nog han fått sig under grälet,

Slagskampen, när han gick med ögon blå;

Hvad önskar den, som lagt sin krok, kanyckas?

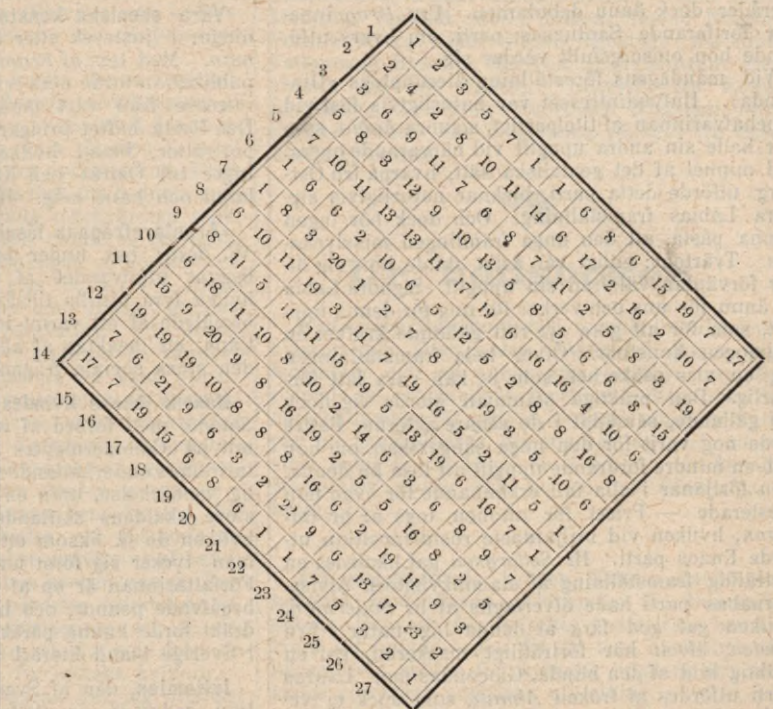
En liten nyttig, snarstucken tingest;
Hvad tjuften säges göra när han lyckas. —

Nu tror jag allt är rätt tillsammanfäst.

L—a.

Aritmogryf.

1) En konsonant, 2) tvänne lika vokaler, 3) abstrakt substantiv, 4) f. d. hufvudstad i Egypten, 5) stad i Sydamerika, 6) tillhörande familjen, 7) engelsk statsman, 8) flod i Sydamerika, 9) en pågående handling, 10) en högtid, 11) en glad tid för en mansperson, 12) ett distrikt, 13) tvänne fältherrar, 14) en vetenskapsman, 15) en operett, 16) färg, 17) en nödvändig vara för sjöfolk, 18) en hafsvik, 19) mynt, 20) berg i Finland, 21) delikatess, 22) hvar födan intages, 23) biflod i Lombardiet, 24) ett njutningsmedel,

25) detsamma som illgärning, 26) tvänne vokaler, 27) en konsonant.

Begynnelsebokstäfverna i kvadratens fyra sidor bilda namnet på en efterlängtat stund för nordbor. De öfriga 27 orden böra bildas vågrätt, diagonalt i kvadraten.

Lösningar.

Gåta: Bikupa.

Charad: Falskmyntare.

Ifyllningsgåtan: Pannkaka, hvettmjöl, 1) halfstop, 2) Valkyria, 3) elfenben, 4) tamburin, 5) manstark, 6) julmumma, 7) ögonlock, 8) lustresa.

Dramatiska förvandlingsgåtan: Herman Su-

dermann, Hedda Gabler, Ernesto, Regementets dotter, Mikadon, Arvid Ödmann, Nankipuh, Söndagsbarnet, Undina, De pratsjuke, Emilia Galotti, Rigoletti, Miss Helyett, Arfskiftet, Nils Personne, Norrby.

Apoköpen: Proköpen:

Dukat, Maria,
Duka, Aria,
Duk, Ria,
Du, Ia.

Geografiska gåtan: Viktor Rydberg — Romerska dagar. 1) Vingåker, 2) Idabo, 3) Kirckholm, 4) Tennessee, 5) Oder, 6) Rennes, 7) Rostock, 8) Yviza, 9) Dovrefjeld, 10) Brahma-putra, 11) Enköping, 12) Romagna, 13) Gaurisankar.

„Lamarque“

ett rött Bordeaux-vin af 1884 års skörd, i saknad af tillbörlig syrlighet i smaken och garanteradt fritt från främmande tillsatser, rekommenderas såsom ett synnerligen godt och hälsosamt s. k. bordsvin. Vinets pris är kr. 1,20 pr butelj, och dess försäljning sker endast hos

K. A. Nydahl & Co

Stockholm, Stureplan n:r 2.
Rikstelefon. Allm. telef.